

Meixner Ádám – A berlini Erdelezi fesztivál

2014. május 2-12-ig Berlinben rendezték meg a Hederlezi fesztivált, amely egy olyan esemény, ahol kilenc országból ideérkezett - roma és nem roma – fiatalból összeálló társaság közösen készül több napig arra, hogy különböző témákban - például: színház, zene -, előadásokat mutassanak be Berlin egyik főutcáján május 11-én. A fesztivál egyik szervezője, résztvevője Meixner Ádám, intézetünk minor szakos hallgatója számol be a fesztiválon szerzett élményeiről. Ez a rendezvény előmozdítja a romák és nem-romák közötti párbeszédet európai szinten, egyik célja a cigánysággal szembeni előítéletek oldása, csökkentése.

Az ünnep eredete

Az *Erdelezi* az egyik legjelentősebb balkáni roma ünnep, május 6-án van. Többféleképpen említik: Ederlezi, Hederlez, Herdelezi, melyek mind a török *Hidrellez* szóból származnak. Míg az ortodoxok ekkor ünneplik Szent György napját, addig számtalan keresztény, iszlám és pogány szokás is társul hozzá. Ez egy tavaszköszöntő ünnep, mely az élet, halál, szerelem és újjászületés kérdése köré csoportosul. Az *Erdelezi*-t minden balkáni roma ember megtartja, de már terjedőben van a világ más részein is. Az esemény egyik jellegzetes momentumja, egy bárány feláldozása, majd közös elfogyasztása. Három meghatározó legenda köré csoportosíthatjuk az ünnepet. A keresztény gyökerek szerint, egy cigány em-

bernek fogadásból fel kellett volna áldoznia gyermekét. Amikor ezt Szent György megtudta, rögtön adományozott egy bárányt, és azt áldozták fel. Azóta minden évben e napon levágnak egy bárányt, majd megjelölik annak vérével a gyermekek homlokát, azért, hogy sose váljanak semmilyen erőszak áldozatává. Az iszlám legenda szerint volt egy Hizír nevű fiú, és volt egy lány, Iljász, akik nagyon szerelmesek lettek egymásba, viszont sosem találkozhattak. Egy nap mégis megvalósult a találkozás, viszont akkor a szerelmük beteljesülése érdekében, az életükkel kellett fizetniük. A pogány legendák természetéhez kapcsolódó szertartásokat vittek be az ünnepbe, mint például: tűz átugrása, vízzel és növényekkel kapcsolatos elemek. Az ünnepnek hagyomá-

nyos *menetrendje* van, melyet hosszas készülődés előz meg. A rendezvény általában május első napjaiban zajlik le. A romák migrációjának köszönhetően az Erdelezi, már egy világszerte terjedő ünnep.

Támogatók, szervezők, résztvevők

Már második éve, a *Fiatalok Lendületben Program* biztosít arra lehetőséget, hogy több országnak a roma és nem-roma fiataljai részesei, és egyben szervezői lehessenek a Németország fővárosában, Berlinben a *Hederlezi Fesztiválnak*. A fesztiválnak a város bolgár-török cigány negyede ad teret. Az öt magyar résztvevő utazási költségeit az RGDTS Non-profit Kft. korlátolt felelősségű közhasznú társaság biztosította. Míg a 2013-as évben 6

ország tevékeny fiataljai jöttek a rendezvényre, már az idén ez 9 országra nőtt. Résztvevő országok: Románia, Albánia, Csehország, Szlovákia, Bulgária Törökország, Macedónia, Szerbia és Magyarország. Nemzetenként összesen öt roma és nem roma fiatal vett részt az előkészületekben és rendezvényekben, melyeknek köszönhetően beleláthattunk egymás kultúrájába. Ez a lehetőség elősegíti a cigány és nem cigány együttműködést, az egymás közötti toleráns magatartást erősítheti. Minden ország résztvevőinek volt egy koordinátora, a mi esetünkben már második éve Dombi Boglárka töltötte be ezt a szerepet. A további magyar résztvevők: Szilhalmi Kriszta, Száraz-Nagy Tamás, Herfort Károly és Meixner Ádám.

A képen láthatóak: Herfort Károly, Dombi Boglárka, Meixner Ádám, Száraz-Nagy Tamás, Szilhalmi Kriszta.

A berlini *Ederlezi Fesztivál* fő szervezője immár sokadik éve az *Amaro Foro* német civil-szervezet. A kilenc ország ötven fiatalja Berlin egyik zöldövezetében található Hostelben szállt meg 10 napon keresztül. Ezalatt a szűk két hét alatt részt vett mindenki egy általa kiválasztott munkacsoportban, workshop-ban, amelyet az érkezés napja után választhattunk ki. Miután ez megtörtént, szinte minden nap, csaknem teljes időben, a saját workshopunkban dolgoztunk, azon voltunk, hogy a fesztivál

napjára egy előadást, vagy valamiféle kulturális produktumot hozzunk létre. A munkacsoportok a következők voltak: színház (*theatre*), művészet (*art*), tánc (*dance*), és média. A döntésünket az segítette, hogy előzetesen minden munkacsoportban eltöltöttünk közel egy órát, majd kiválaszthattuk a legszimpatikusabbat. A *workshopok* vezetői az országok koordinátorai közül kerültek ki. Emellett közösen egy táncos *flashmob*ot is összeállítottunk Georgi Ivanov vezetésével.

Kilenc ország résztvevői

Workshop-ok bemutatása

A **Színház csoport** az idei évben egy több jelenetből álló összefüggő zenés darabot adott elő. Minden jelenet élő zenei aláfestéssel játszódott, Száraz-Nagy Tamás gitározott a történetek alatt. A közel húsz perces színdarabban megjelent a Herdelezi ünnep számos szokása és hagyománya. A darab eleje a tavaszt jelképező virágok kikelésével kezdődött, majd a tűzgrás, bárány és egyéb - a fesztivált jellemző motívum – jelent meg. A színdarab komolysága mellett a jelenetek több poént is tartalmaztak, melyek miatt, mind a felnőttek mind a gyerekek számára izgalmas és élvezhető volt az előadás. Többek közt előkerült a diszkrimináció problémája is. Az utolsó jelenetet a híres Erdelezi dal közös eléneklése zárta. A produkció nagy sikert aratott.

A Theatre workshop résztvevői

A színdarab megtekinthető a következő linken:
<http://www.youtube.com/watch?v=EsXeWFLSPvo>

Az Art workshop résztvevői

Az **Art workshop** Saska Kurisova és Nevena Pashova koordinálása alatt működött. A csoport felelt a fesztiválon lévő dekorációért és a színház munkacsoport kellékeiért is. Ebben a workshopban munkálkodott Herfort Károly és jómagam is. Az előkészületek alatt több tevékenységet és programot valósítottunk meg annak érdekében, hogy minél jobban megismerjük egymást. Létrehoztunk egy üzenetdobozt, melybe bárki dobhatott be üzenetet a másik részére, majd minden egyes nap végén kiosztottuk ezeket. Ennek köszönhetően közelebb kerülhettünk egymáshoz. Az egyik délután szavazást indítottunk 14 kategóriába, mint például: a legjobb énekes, a legtöbbet késő, a legszebb fiú/lány, a legrészegebb, a legjobb vezető stb. Majd a kategóriák győzteseit egy-egy vicces kézzel készített koronával és természetesen egy nagy tapssal jutalmaztuk meg. A

fesztiválra készítettünk egy hatalmas Európa térképet, melyen megrajzoltuk a cigányság vándorlását. A színháznak számtalan dekorációt készítettünk: cilindert, talárt, kés, ufót, virágokat, könyvet, szoknyát, fátlyat. A fesztiválra több sablont, szélforgót, zászlót és még sok más kelléket kreáltunk. A csoportunkban mindenki azt csinálta, amit éppen szeretett volna, és ennek köszönhetően hihetetlenül jól érezte magát a társaság. Érzésem szerint, mindannyian kihoztuk magunkból a maximális teljesítményt, és eközben rengeteget nevettünk együtt.

A cigányság hivatalos zászlója 1971-óta

A tavalyi, 2013-as összefoglaló videó:

<http://vimeo.com/90470761>

A Tánccsoport tagjai

A táncosok megtekinthetők a következő linken:

<http://www.youtube.com/watch?v=v4kzC8ovfqc>

A **Dance workshop**-ot Georgi Ivanov vezettet-
te. Ebben az előadásban is - ugyanúgy, mint a
színháznál - megjelentek a Herdelez hagyó-
mányai és legendái. A húszperces profi pro-
dukciónak hatalmas sikere volt. A különböző
táncos elemek után, egy érzelmes dalt hallhat-
tunk két Csehországi fiattól, Jitka Matiová-
tól és Radek Molnártól. Egy be nem teljesült
fájdalmas szerelem történetét énekelték el a
nézőknek, amely után a publikumból többen is
könnybe lábadt szemmel tapsoltak. Akinek
sikerült az érdeklődését felkeltenem, megnéz-
heti az erről készült videót, és meggyőződhet a
fiatalok szenzációs műsoráról.

Média workshop

Végül a média csoportról szeretnék pár szót
szólni. Az ő feladatuk az előkészületek, és a
fesztivál alatti fényképezés, videó készítés és a
Facebook-on való folyamatos posztolás volt.

A csoportot Marius Petre koordinálta. A rengeteg fénykép mellett több videó is született, hamarosan elkészül egy összefoglaló-videó, amely röviden bemutatja a Berlinben eltöltött napok eseményeit.

Örülök, hogy ismét részt vehettem a berlini Herdelezi fesztiválon. Idén is sok új barátságot kötöttem, és számtalan pozitív élményben volt részem. A reggeleket együtt kezdtük egy *energizerrel*, majd több napon különböző programokon vehettünk részt a városban, mint például: hajózás, városnézés, stb. Az együtt töltött két hét alatt egy nyitott, jókedvű társa-

ság alakult a kilenc országból verbuválódott fiatalokból. Ez a két hét igazolta azt, hogy lehetünk bármilyen a bőrszínűek, lehet különböző a nemzetiségünk, etnikumunk, lehet más a nyelvünk, a kultúránk, a szokásaink, mégis tudunk együtt dolgozni, mégis el tudjuk fogadni egymást, vagyis: valójában nagyon is hasonlóak vagyunk. *Mindenki jó valamiben*, segíthetjük, s így kiegészíthetjük a másikat. Nagyon szerencsésnek érzem magam, hogy idén egy ilyen nagyszerű csapat tagja lehettem, remélem, hogy jövőre is lehetőségem lesz a részvételre.

A fesztivál napja